

Erkeğin Öyküsü

ABD'nde 1963 yılında, sünnat sırasında kullanılan alette oluşan bir kaza sonucunda 8 aylık bir bebek olan John'un penisi yanmıştı. Ailesi John'u Johns Hopkins Üniversitesine getirdi. Uzmanlar John'a cinsiyet değişikliği yapılmasını önerdiler. Bu, testislerin çıkarılarak bir vajinanın yapılması ve sonradan da östrojen ve diğer dişi cinsiyet hormonlarının verilmesi anlamına geliyordu. John böylece Joan oldu.

Hawaii Üniversitesi'nden bir sekolog olan Milton Diamond, bu öykünün uzun süre boyunca cinsel kimliğin oluşumunda çevresel etmenlerin doğal olanı nasıl bastırabileceğinin klasik bir örneği olarak ele alındığını söyledi. Ancak, uzun yıllar kız kimliğine göre yetiştirilmesine karşın, Joan rahat değildi ve diğer kızlar tarafından kabul görmüyordu. John 14 yaşında 2 yıldır östrojen tedavisi gördüğü bir sırada doktoruna "İkinci sınıfa kadar erkek olduğumdan şüphe ediyordum." itirafında bulundu. Daha sonra, mastektomi (memenin ameliyatla alınması) geçirdi ve erkeklik hormonları aldı. 25 yaşındayken de çocukları olan bir kadınla evlendi.

Diamond, bu vakanın XY kromozomları taşıyan ancak dişi olarak yetiştirilmiş olan normal bir erkek üzerindeki ilk uzun süreli inceleme olduğunu söyledi. Benzer uygulamalar her iki cinsiyetin özelliklerini taşıyarak doğan bebeklere uygulanıyor. Diamond, bu bebekler için kitaplarda, tam bir penis yapılamıyorsa, vajina yapılabileceğinin yazdığını belirtiyor. Ancak, bu olguya bakarak, bu bebeklerin cinsel tercihlerini ileride kendilerinin belirlemesinin daha uygun

olacağını, çünkü yetiştiriliş biçiminin daha az etkili olduğunu düşünüyor.

Zuhal Özer

<http://www.sciencenow.org/html/970313c.htm>

Sürücüler Geceleri Kolayca Görebilecekler

Gece yapılan askeri hareketlerde kullanılan bir teknoloji, geceleri araba sürerken daha iyi görebilmek isteyen siviller arasında da kullanılabilir. Texas Instruments, sürücülerin farların aydınlatmadığı cisimleri görebilmelerine yarayan bir gece görüş sistemi geliştirdi. Bu sistem, 600 metreden fazla görüş sahasıyla kaza olasılığını düşürüyor. İnsanlar yaşlandıklarında da bu alet yardımıyla gece görme sorununu yaşamadan araba sürebilecekler.

Alet gece kullanılan fotoğraf makinelerine benziyor. Bu makineler, cisimler tarafından doğal olarak yayılan ısıyı alıp görüntü yaratıyor. Görülmesi zor olan eşyalar görünür kılinarak olası tehlikeler engellenebiliyor. Bu teknoloji şimdiden yasa uygulayıcılar açısından yerini buldu bile. Alet sayesinde kaçmak için geceyi seçen suçluların yakalanma şansı da artacak. Bu alet, normalde fark edilemeyecek alanların görülmesini sağlıyor. Yeni teknoloji 2000 yılında otomobillerde kullanılmaya başlayacak.

Selda Arıt

<http://www.cnn.com>

Uydular Birbirinden Farklı Ölçüm Yapıyor

Çok sayıda uydunun 1979'dan beri yaptığı ölçümler atmosferin her on yılda 0,05 °C soğuduğunu gösteriyor. Bu sonuçlar, sıcaklıkların 1979'dan beri her on yılda 0,13 °C arttığı bulgusunun yere yakın ölçümlerle belirlendiğini ve küresel ısınma olayının daha yüksek olarak tahmin edildiği umudunu yaratmıştı. Ancak, Colorado'lu iki araştırmacı ölçüm aletlerindeki ayar hatalarının yanlış sonuçlara yol açmış olabileceğini ileri sürdüler. James Hurrell ve Kevin Trenberth adlı araştırmacılar, bu veriler arasındaki tutarsızlığın nedenini çözmeye çalışıyorlar. Çalışmaları sırasında, 1981 ve 1991 yıllarındaki ölçümlerde ani değişikliklerin olduğunu belirlediler. Her iki yıl içinde de uydudan uyduya devir söz konusuydu. Harrell, bu durumun farklı uydulardaki aletlerin aynı biçimde ayarlanmaması nedeniyle ortaya çıkmış olabileceğini düşünüyor.

Zuhal Özer

<http://www.newscientist.com/ps/thisweek/scitech/s0305.htm>

Bursa-Yerel Gündem 21 Planı

1992 yılında Rio de Janeiro'da dünya ülkeleri temsilcileri bir araya gelerek, çevre ve insan konulu konferansta küresel bir eylem planı imzalamışlardı. Gündem 21 adlı bu plan, "sürdürülebilir kalkınma" için dünya kentlerinin politikalarını kendilerinin belirlemesini ve bunun için 6 kentin halkının katılımının sağlanmasını amaçlıyor.

Bu plana göre oluşturulan Yerel Gündem 21'in ana felsefesi, akademisyenler, iş dünyası, sivil toplum kuruluşları ve tüm kent halkının bir araya gelerek kenti yönetmesidir. Bu amaçla, her kent kendi koşullarında çevre,

nüfus planlaması ve sağlık konularında politikacılar üretip, uygulayacaktır.

Yerel Gündem 21 oluşumu Bursa'da 1995 yılında başlatılmıştır. Büyükşehir Belediye Başkanı Erdem Saker'in öncülüğünde başlatılan ve büyük bir hızla devam eden çalışmalara yönelik çevre, sanat, eğitim, sağlık spor gibi konuları içeren 16 çalışma grubu oluşturulmuş. Herkesin katılabildiği bu çalışma gruplarının her biri kendi eylem planlarını ve Bursa'nın eylem planı önerilerini belirliyorlar. Mayıs 1997'de bütün bu grupların oluşturduğu konsey, eylem planına son şekli verecek ve Temmuz 1997'de Bursa-Yerel Gündem 21 eylem planı halka tanıtılarak, uygulamalar başlatılacak.

Bilim ve Teknik Dergisi Seminerleri Devam Ediyor

Bilim ve Teknik Dergisi, Kocatepe Mimar Kemal Lisesi Mezunları Derneği'nin girişimiyle, 15 Nisan 1997 tarihinde, Kocatepe Mimar Kemal Lisesi öğrencilerine "Kuyruklyıldız" konusunda bir seminer verdi. Bilim ve Teknik Dergisi'nin çeşitli okullarda sürdürdüğü Keyifli Bilim Söyleşileri'nin bir parçası olan bu seminer, Bilim ve Teknik Dergisi araştırmacılarından Alp Akoğlu tarafından sunuldu.

Bu faaliyete katılmak isteyen diğer okul, dernek ve kulüpler, Bilim ve Teknik Dergisi Araştırma Grubu Koordinatörü İlhami Buğdaycı ile iletişim kurabilirler.